

A fogak épségének megőrzése

gyermekkorban kezdődik

Minden család életében nagy esemény, amikor a nyugós nappalok és álmatlan éjszakák után végre megpillantjuk a várva várt fehér pontocskát, majd az első fogacskákat. A helyes fogápolás elsajátítása ettől a pillanattól kezdődik.

A gyermek fogainak épségéért már a várandósság időszakában is sokat tehetünk. A terhesség 8. és 12. hete között kezdenek kifejlődni az állcsontok és a fogcsírák. Az ebben az időszakban bekövetkező bizonyos vírusfertőzések és a helytelen anyai életmód (gyógyszerek, alkohol, dohányzás) olyan rendellenességeket okozhatnak, mint az ajak- és szájpadahasadék, csírahiány vagy szám feletti fogak. A kismama egészséges táplálkozása és életmódja tehát nagymértékben segíti a magzat fogainak és állcsontjának megfelelő fejlődését. Gyermekkorban a tejfogak áttörése rendszerint hat hónapos kortól két-két és fél éves korig tart. Ebben az időszakban fejlődik ki a hús tejfog, majd általában hatéves kortól kezdve megjelennek a maradó fogak (fogváltás). A maradó fogazat általában 32 fogból áll: alul és felül 4-4 metsző, 2-2 szemfog, 4-4 kisőrlő, 6-6 nagyőrlő fog.

FOGZÁS

A tejfogak előtörésének átlagos ideje:

Felső fogak

Középső metszőfogak	8-12 hónap
Oldalsó metszőfogak	9-13 hónap
Szemfogak	16-22 hónap
Első tejőrlő	13-19 hónap
Második tejőrlő	25-33 hónap

Alsó fogak

Középső metszőfogak	6-10 hónap
Oldalsó metszőfogak	10-16 hónap
Szemfogak	17-23 hónap
Első tejőrlő	14-18 hónap
Második tejőrlő	23-31 hónap

A helyes fogápolás lépései

1. FOGKRÉM

A fogkrémek főbb összetevői a mechanikai tisztításért felelős dörzsanyagok, fertőtlenítő anyagok és fluoridok. Fogmosáshoz mindig a gyermek életkorának megfelelő fogkrémet használjuk, ügyeljünk rá, hogy ne nyelje le, már a kezdetektől tanítsuk meg helyesen öblíteni.

A fluoridtartalmú fogkrém lenyelése, a fluoridok túladagolása a fogzománc foltosodását is okozhatja. A jelenség nemcsak esztétikailag zavaró, de egyben a zománc gyengülésével is jár. Az Európai Gyermekfogorvosok Akadémiája (European Academy of Paediatric Dentistry; EAPD) 2000 januárjában megjelentette a gyermekeknél alkalmazott fluoridokkal kapcsolatos legújabb hivatalos állásfoglalását. Ennek megfelelően a fogkrémek használata mindig szülői felügyelettel történik, a következő adagolásban.

Életkor	Fluorid-koncentráció (ppm)	Fogmosás gyakorisága naponta	Fogkrém mennyisége
6 hónap–2év	alacsony fluoridtartalmú fogkrémmel	egyszer	kevés filmszerű
2–6 év	max. 500	kétszer	kis borsószemnyi vagy kis körömnyi
6 év felett	1000-1450	kétszer	egyharmad fogkefényi

2. FOGKEFE

Fogkefe különböző méreteken kapható, itt is válasszuk az életkornak megfelelő nagyságú, kis fejű, lekerekített sörtevégyű terméket. Napjainkban igen népszerűek az elektromos fogkefék, amelyek segítségével valóban gyorsabban érhetjük el a kívánt eredményt, de nem pótolja a rendszerességet és az alaposágot. A gyermekeknek először meg kell tanulnia kézi fogkefével alaposan fogat mosni. Ne fedkezünk meg a fog-

Esti fürdés

A lágy, mild, habzó, formatervezett bébé-Jou (thermoath) kókád szemes bébészáraz újítást tartalmaz.

A forróvíz hőmérsékletét egy szempillantás alatt ellenőrizheti a beépített hőmérő. Az új thermoath kókád vízvezető dugóját anélkül használhatja ki, hogy belemélyítse a vízbe. Könnyű a fürdőszer és a szappan adagolása az újított kókádok segítségével. A kókád a bébé-Jou fürdőáruháza biztonságosan rögzíthető.

bébé-jou

Az apró fogak ápolására

A lágy Carter-Kassonius fogkefe szelíd és kímélő, melynek segítségével a gyermek zománcfoltmentes, már 2 hónapos korától tisztítható a legelső fogmosással. Az egyharmadnyi méretű fogkefe a fogak tisztításához ideális méretű. A szelíd háló az első fogaknak azonnal megvédi a puha zománcfelületet, hogy ne sérüljen. A fogkefe a fogak tisztítását segíti, és a fogkefe a fogak tisztítását segíti, és a fogkefe a fogak tisztítását segíti.

bébé-sanforit

www.bebé-sanforit.hu

B a b a h á z

kefék rendszeres időközönkénti – három-négy havonkénti – váltásáról, de fertőző betegségek után is ajánlott cserélnünk.

3. FOGMOSÁS

A helyes fogápolás elsajátításához rendszeresség, alaposág, példamutatás és ellenőrzés szükséges. A baba első „fogmosása” pár hetes korában, még a fogak áttörése előtt történik.

- Etetés után egy gézdarab segítségével finoman átdörzsölhetjük az íny felszínét. A fogak áttörésének időszakában ezzel kellemesen enyhíthetjük a baba fájdalmát. Fogzási fájdalom esetén: nedves gézlappal masszírozhatjuk az adott ínyrészt, hűtött rágókát alkalmazhatunk, emellett segíthet a fájdalomcsillapító zselé. Vásárolhatunk speciálisan erre a célra kifejlesztett babafogkefét is, így már az egészen kicsi babáknál, az első fogak áttörése után elkezdhetjük a játékos fogmosást, a kezébe tökéletesen illeszkedő, színes fogkefével a csöppségek boldogan dörzsölgetik a fogacskákat, a duzzadt, viszkető ínyfelületet. A későbbiekben is fontos, hogy a fogmosás szülői felügyelettel és segítséggel történjen.
- A következő állomás az első fogak megjelenése után a fogkefével végzett rendszeres fogmosás. Egyéves korig még nincs szükség fogkrém használatára, később bevezethetjük az életkorának megfelelő – csökkentett fluoridtartalmú – gyermekfogkrémet, egészen kis mennyiségben.

A fogmosás folyamán – már a szokás kialakítása érdekében is – érdemes mindig ugyanazt a sorrendet betartani. Első lépésként a fog és az íny találkozásához illesztett fogkefével körkörös mozdulatokkal, kívül-belül megmossuk az összes fogat, majd a rágófelszíneket dörzsöljük meg alaposan. Az alapos fogmosás háromöt percig tart. Ez idő alatt minden fog mindegyik elérhető felszínét alaposan mossuk át. Az ínnyel határos felületeken a fog és az íny határához a fogkefét 45 fokban illesztve, körkörös mozgattal kívül és belül egyaránt. A vízszintes irányú, oda-vissza mozgás a fog károsodását okozza, úgynevezett fognyaki kopáshoz vezet, amit csak fogorvos tud helyreállítani. Ezután következik a rágófelszín tisztítása. A fogmosás minden étkezés után ajánlott, de legálább naponta kétszer, hiszen így eltávolíthatjuk az ételmaradékokat és a lepedéket, és megátolhatjuk a fogakat és fogágyat károsító baktériumok elszaporodását. A rendszeres és alapos fogápolás csökkenti a fogszuvasodás gyakoriságát, ezen kívül lassítja a fogkőképződést. A fogkő ugyanis a nyálban található ásványi anyagok foglepedékbe való lerakódásával jön létre. A lepedék rendszeres és alapos eltávolításával nem vagy sokkal lassabban alakul ki a fogkő. A kialakult fogkövet már csak fogorvos tudja eltávolítani.

Azon a helyen, ahol az íny fáj, vérzik, még alaposabban kell mosni! Fogmosás végén fontos a nyelvhat óvatos tisztítását is elvégezni. Főétkezések között, fogmosás után, lehetőleg kerüljük a cukros, ragacos ételeket.

Fogszabályozás

A fogszabályozást leggyakrabban a fogváltás időszakában érdemes elkezdni, ilyenkor még viszonylag könnyű befolyásolni az állcsont növekedését, így könnyebb megteremteni a kívánt archarmóniát. A fogak épségének megőrzése gyermekkorban azért is különösen fontos, mert a korai tejfog-eltávolítás miatt gyakran kevés hely marad ahhoz, hogy a maradó fog elférjen. A tejfog azért mozog, mert az előtörni készülő maradó fog miatt már felszívódott a gyökere. A szuvas, de még stabil tejfog eltávolítása után azonban összeszűkül a maradó fog helye, ekkor jelentős torlódást figyelhetünk meg a fogazatban, amelyet csak fogszabályozással lehet megnyugtatóan orvosolni.

4. RENDSZERES KONTROLL

A helyes fogápolásra szoktatás lépéseként két-három éves kortól a félévenként ajánlott fogorvosi ellenőrzést se mulasszuk el. Gyermekkorban a fő szempont a bizalom kiépítése, a rendszerességre szoktatás, a korai felismeréssel megelőzhetjük a súlyosabb problémák kialakulását. Nem szerencsés, ha először kellemetlen, fájdalmas dologgal keressük fel a gyermekünkkel a fogorvost, mert ez a negatív élmény rögzül a fogszattal kapcsolatban, így később nehezebb lesz rendszeres fogászati ellenőrzésre vinnünk.

- Hasznos, ha hozzászoktatjuk a gyermeket a fogorvosi ellenőrzéshez: nem szabad fogorvossal fenyegetni a fogat mosni nem akaró gyermeket!
- Az otthoni fogápolás helyes elsajátítása és rendszeres gyakorlása meghatározó a fogak megtartása, a fog-, íny- és fogágybetegségek megelőzése érdekében. A helyes fogápolással kapcsolatban kérjük fogszakorvos segítségét.
- A professzionális szájhigiénés kezelés során a fogkő eltávolítása, a fogfelszín polírozása után elsajátíthatjuk az otthoni szájhigiéné alapjait, amelynek része az alapos és szakszerű fogmosás, nyelvtisztítás, fogselyem- és szájuzuhanyhasználat.

5. HELYES SZOKÁSOK, EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

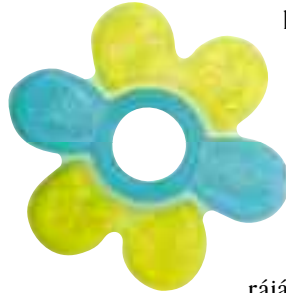
A fogak épségének megőrzéséhez nagymértékben hozzájárul az egészséges táplálkozás is. Csecsemőkörben a szoptatás fontos inger az állcsontok megfelelő fejlődéséhez, valamint segíti a kívánatos vitamin- és ásványianyag-bevitelt a fejlődő fogak számára, ezért legalább féléves korig javasolt. Azoknak a gyermekeknek, akiknek már van foguk, hiba hosszú távon pépes ételeket adni, a rágás ugyanis fontos a fogak és az állcsont fejlődése szempontjából. Táplálkozásnál lényeges a rágás örömeinek megismertetése: répa, kemény sajtok, barna kenyér fogyasztásával. Kerülendő az egész nap szájban lógó cumisüveg szénhidrát tartalmú itallal: például cukros vagy mézes tea, gyümölcslé, a mézes cumi, nassolás, szénhidrátokban gazdag, pépes táplálékok. A fogazat megfelelő fejlődésének érdekében igyekezzünk négyéves korig leszoktatni a gyermeket az ujjszopásról.

Gyermekeink fogainak épsége rajtunk múlik.

Léteznek ugyan bizonyos elváltozások, amelyek valóban örökölhetők, ilyenek például a zománcfejlő-

dés rendellenességei, ezek azonban ritkák. Kutatások azt is kimutatták, hogy van bizonyos genetikai hajlam például a fogágybetegségekre, mégsem mondhatjuk, hogy csupán ez okozza a népbetegségnek számító fogszuvasodást.

A valóságban nem a gének, sokkal inkább a helytelen szokások döntő jelentőségűek. A gyermekek a szülők szájhygiénés szokásait viszik tovább, és ez kicsi gyerekkortól meghatározza a szuvasodások, az íny- és fogágybetegségek gyakoriságát. A szülői hatásra további érdekes ada-

hatásra további érdekes adalék, hogy aki nem ügyel arra, hogy a ne érintkezzen a csemetéje által használt eszközökkel (például kánál, cumi lenyelése), az átadja a saját – sokszor kóros – szájlőráját, valamint a fog- és ínybetegségekre hajlamosító körkörös hatást a gyermekének.

DR. TÓTH GYÖRGY
WWW.TRIDENT.HU